



LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 38, LT-01104 Vilnius, tel. (8 5) 203 4407,

faks. (8 5) 203 4692, el. p. info@enmin.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 302308327

AB „Energijos skirstymo operatorius“

2019-04-29

Nr. (17.2-16)3- 627

AB „Achema“

AB „Akmenės cementas“

AB „Lifosa“

UAB „Dainavos elektra“

Lietuvos šilumos tiekėjų asociacijai

UAB „Intergas“

DĖL INFORMACIJOS PATEIKIMO

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija (toliau – Ministerija) gavo 2019 m. balandžio 16 d. Lietuvos projektavimo įmonių asociacijos, Lietuvos vandens tiekėjų asociacijos ir Lietuvos elektros energetikos asociacijos bendrą raštą Nr. 47 „Dėl inžinerinių tinklų projektavimo valstybinės reikšmės krašto ir rajono kelių juostose“ (toliau – raštas). Rašte nurodoma, kad norint tiesti inžinerinius tinklus kelių juostuose kyla daug problemų derinat projektus su Lietuvos automobilių kelių direkcija.

Atsižvelgiant į pirmiau išdėstytą, prašome iki š. m. gegužės 13 d. pateikti Ministerijai informaciją, ar susiduriate su problemomis (jei taip, nurodykite kokiomis) derindami energetikos inžinerinių tinklų įrengimo projektus su Lietuvos automobilių kelių direkcija.

PRIDEDAMA. Rašto kopija, 5 lapai.

Viceministras

Egidijus Purlys

Originalas nebus siunčiamas
Janina Danaitienė, (8 5) 203 4472(4), el. p. janina.danaitiene@enmin.lt



2019-04-16 Nr. 47

Lietuvos Respublikos Susisiekimo ministerijai
Gedimino pr. 17, LT-01505 Vilnius

Lietuvos Respublikos Aplinkos ministerijai
A. Jakšto g. 4, LT-01105 Vilnius

Lietuvos Respublikos Energetikos ministerijai
Gedimino pr. 38, 01104 Vilnius

Kopija:

Lietuvos automobilių kelių direkcijai
Prie Susisiekimo ministerijos
J. Basanavičiaus 39, LT-03109 Vilnius

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos
Aplinkos projektų valdymo agentūrai
Labdarių g. 3, LT-01120 Vilnius

DĖL INŽINERINIŲ TINKLŲ PROJEKTAVIMO VALSTYBINĖS REIKŠMĖS KRAŠTO IR RAJONO KELIŲ JUOSTOSE

Lietuvos projektavimo įmonių asociacija bei Lietuvos vandens tiekėjų asociacija kreipiasi į Jus dėl situacijos, kuri susiklostė projektavimo įmonių atstovams Automobilių kelių direkcijoje derinant valstybės kelių juostose rengiamus inžinerinės infrastruktūros objektus.

Šiuo metu Lietuvoje vykdoma 2014-2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programa, kuria finansuojamas inžinerinių tinklų (vandentiekio, buitinių nuotekų, paviršinių nuotekų ir kitų) tiesimas urbanizuotose teritorijose. Pagal LR Teritorijų planavimo įstatymo 2 str. 37 p. „Urbanizuotos teritorijos – tai pastatais užstatytos miestų ir miestelių, kompaktiškai užstatytų kaimų teritorijos su **inžinerinių komunikacijų koridoriais** ir neužstatytais bendrai naudoti pritaikytais želdynais, viešosiomis erdvėmis ir valstybiniais miškais miestuose“.

Pagal LR Teritorijų planavimo įstatymo 2 str. 4 punktą „**Inžinerinė infrastruktūra** – įvairių veiklos sričių, aprūpinančių ūkį ir gyventojus, objektai: **inžineriniai tinklai, susisiekimo komunikacijos** ar aplinkos kokybei gerinti reikalingi objektai“. To paties straipsnio 6 punkte yra teigiama, kad „**Inžinerinių komunikacijų koridorius – žemės juosta, skirta centralizuotiems inžinerinės infrastruktūros tiesiniams įrengti ir eksploatuoti**“.

Pagal LR Kelių įstatymo 2 str. 3 punktą „Gatvė – kelias ar atskiras jo ruožas, esantis miesto ar kaimo gyvenamojoje vietovėje, paprastai turintis pavadinimą“. To paties straipsnio 8 punkte yra teigiama, kad „Kelio juosta – žemės juosta, kurioje nutiestas arba tiesiamas kelias“.

LR Statybos įstatymo 6 str. 4 punkte yra sakoma, kad „Statynys turi būti statomas ir pastatytas, o statybos sklypas tvarkomas taip, kad statybos metu ir naudojant pastatytą statinį trečiųjų asmenų gyvenimo ir veiklos sąlygos, kurias jie turėjo iki statybos pradžios, galėtų būti pakeistos tik pagal normatyvinių statybos techninių dokumentų ir normatyvinių statinio saugos ir paskirties dokumentų nuostatas. Šios sąlygos yra:

- 1) statinių esamos techninės būklės nepabloginimas;
- 2) galimybė patekti į valstybinės ir vietinės reikšmės kelius ir gatves;
- 3) galimybė naudotis inžineriniais tinklais;
- 4) patalpų, skirtų žmonėms gyventi, dirbti ar verstis kita veikla, natūralaus apšvietimo pagal higienos ir darbo vietų įrengimo reikalavimus išsaugojimas.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Teritorijų planavimo įstatymu, Kelių įstatymu ir Statybos įstatymu darytina išvada, kad kelio ruožo, esančio miestelio teritorijoje, t.y. gatvės žemės juosta yra skirta inžineriniams tinklams ir susisiekimo komunikacijoms įrengti ir eksploatuoti. Transportui, pėstiesiems ir bet kokiems inžineriniams tinklams, esantiems šalia vienas kito, atskiros žemės juostos neskiriamos ir negali būti skiriamos, nes būtų pažeidžiamas teritorijų planavimo įstatymas.

Miestelių inžinerinių tinklų plėtra svarbi aplinkosauginiu ir visuomenės sveikatos užtikrinimo požiūriais, nes išplėtus centralizuoto vandentiekio ir nuotekų tinklus bus surenkama ir iki normatyviniais dokumentais nustatytų užterštumo rodiklių išvaloma didesnis kiekis susidarančių buitinių ir gamybinių nuotekų, tuo būdu sumažinant paviršinių vandenų taršą, pagerinant visuomenės gyvenimo sąlygas bei bendrą aplinkos būklę.

Pagal šiuo metu įgyvendinamą 2014-2020 m. Europos Sąjungos fondų investicijų veiksmų programą, vandentiekio ir nuotekų tinklų plėtros projektai yra rengiami daugelyje Lietuvos miestelių, kuriuos kerta valstybinės reikšmės krašto ir rajono keliai. Šie keliai užstatytose teritorijose (mūsų minimu atveju miesteliuose) tampa gatvėmis su žemės juostomis, skirtomis **inžinerinės infrastruktūros** tiesiniams įrengti ir eksploatuoti.

LR Automobilių kelių direkcija, išduodama technines sąlygas arba derinant vandentiekio, ūkinių ir paviršinių nuotekų tinklų rengiamus specialiuosius planus ir techninius projektus, **reikalauja** minimus inžinerinius tinklus tiesti už gatvės juostos ribų, o tai, mūsų nuomone, **prieštarauja** LR Teritorijų planavimo įstatymui. Gatvės juostos mažuose miesteliuose, kaip taisyklė, ribojasi su privačiais žemės sklypais, kurie priklauso fiziniams ar juridiniams asmenims. Mūsų nuomone, gatvių juostos, esant šiuolaikinėms statybos priemonėms ir metodams, turi ir gali būti užpildytos vandentiekio, nuotakyno, elektros, dujų, šilumos ir ryšių tinklais bei medžiais. Atskirų juostų (inžinerinių komunikacijų koridorių) neturėtų būti ten, kur jau yra gatvės žemės juosta, skirta inžineriniams tinklams ir susisiekimo komunikacijoms įrengti ir eksploatuoti. Toks, mūsų nuomone, nepagrįstas reikalavimas veda prie besaikio žemės naudojimo ir, prieštarauja bendram visuomenės interesui bei veda prie LR Konstitucijoje įtvirtintos nuostatos dėl privačios nuosavybės nepaisymo.

Toliau yra pateikiami konkretūs pavyzdžiai, iliustruojantys problemas, su kuriomis susiduria projektuotojai, rengdami Lietuvos miestelių vandentvarkos infrastruktūros plėtros projektus ir juos derindami su Automobilių kelių direkcija.

1. Daugeliu atvejų vandentiekio ir nuotekų tinklai neišvengiamai turi būti klojami valstybinės reikšmės krašto ir rajono kelių juostuose, nes prie šių kelių (gatvių) yra gyvenamieji namai, kuriuos numatoma prijungti prie centralizuotų vandentiekio ir nuotekų tinklų. Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie susisiekimo ministerijos techninės sąlygos visiems projektams yra standartinės (<http://lakd.lrv.lt/lt/administracine-informacija/aktuali-informacija/informacija-apie-inzineriniu-tinklu-klojimo-techniniu-salygu-nustatyma>). Šiose Sąlygose pateikiamos nuorodos į Automobilių kelių juostos naudojimo inžineriniams tinklams kloti bendrąsias taisykles BT ITK 09 bei KTR 1.01:2008. Vadovaudamasi šiais teisės aktais Automobilių kelių direkcija nepritaria inžinerinių tinklų tiesimo kelio (gatvės) juostoje projektiniams sprendiniams, išskyrus atvejus, kai už kelio (gatvės) juostos ribų yra kliūtys inžinerinių tinklų klojimui. Minėtų taisyklių BT ITK 09 14 punkte yra teigiama, kad „*Kliūtimis inžinerinių tinklų klojimui gali būti laikomi statiniai (tarp jų ir keliai), išskyrus nesudėtingus (tarp jų laikinus), ypač nepalankios reljefo sąlygos, vandens telkiniai, kultūros paveldo statiniai, valstybės saugomi objektai, vandens nuleidimo sistemos (grioviai, drenažai ir t. t.), kelio įrenginiai*“. Pagal STR 1.01.03:2017 „Statinių klasifikavimas“ nesudėtingi statiniai – iki 80 m² gyvenamieji, negyvenamieji pastatai, vėjo elektrinės (nuo 10 kW iki 30 kW), šachtiniai šuliniai, nuotekų valyklos (iki 5 m³/d) ir kiti statiniai. Rengiant vandentiekio ir nuotekų tinklų projektus projektuotojai niekaip negali taikyti nuostatos, kad nesudėtingi statiniai nėra kliūtis. Nesudėtingi statiniai gali būti privatūs, todėl jų nelaikymas kliūtimi, mūsų nuomone, pažeidžia privačios nuosavybės neliečiamumo principą.

2. Techninėse sąlygose būna nurodoma:

a) *Vandentiekio, ūkinių ir paviršinių (lietaus) nuotekų inžinerinius tinklus planuoti tik už valstybinės reikšmės kelių (gyvenamosiose teritorijose sutampančių su gatvėmis, kurias valdo, naudoja ir jomis disponuoja Kelių direkcija) juostų ribų (esant poreikiui šalia valstybinės reikšmės kelių numatant inžinerinių komunikacijų koridorius ar nustatant servitutus).*

Dauguma atvejų kelių juostos ribojasi su privačiais sklypais ir projektuoti bei tiesti inžinerinius tinklus, nepažeidžiant privačių sklypų savininkų interesų, tampa nebeįmanoma.

b) *Vandens nuvedimas turi būti planuojamas ne į valstybinės reikšmės kelių vandens nuleidimo įrenginius.*

Projektuojant paviršinių nuotekų tinklus, kartais, dėl vietovės reljefo ir hidrografinių ypatumų, nėra galimybės rasti kitą paviršinių nuotekų nuvedimo/priėmimo vietą.

c) *Įvažiavimą ir išvažiavimą iš planuojamų objektų numatyti tik iš vietinės reikšmės kelių (gatvių), naudojant valstybinės reikšmės keliuose jau esamas, teisėtai įrengtas sankryžas (nuovažas). Naujų nuovažų nuo valstybinės reikšmės kelių neplanuoti.*

Projektuojant naujus nuotekų tinklus, neišvengiamai tenka projektuoti ir nuotekų siurbines. Jų aptarnavimui būtina numatyti įvažiavimą, kurį įrengti iš vietinės reikšmės kelių (gatvių) kartais būna labai neracionalu arba ir neįmanoma. Kitas variantas, panaudoti

valstybiniuose keliuose jau esamas sankryžas (nuovažas), taip pat ne visą laiką tinkams, nes nuotekų siurblynės gali būti įrengtos tik žemiausiose reljefo vietose, kur ne visada būna esamo sankryžos (nuovažos).

3. Minėtose techninėse sąlygose yra nurodoma, kad „**privatūs žemės sklypai kliūtimis nelaikomi**“. Manome, kad teiginys „privatūs žemės sklypai kliūtimis nelaikomi“ prieštarauja Lietuvos Respublikos **Konstitucijos** 23 straipsnyje įtvirtintoms nuosavybės neliečiamumo nuostatoms.

4. Esant kliūtimis kelių juostose, kelių direkcija kategoriškai nepritaria tinklų, o dar labiau šulinių projektavimui valstybinės reikšmės kelių (krašto ir rajono) važiuojamojoje dalyje, nors taisyklių BT IKT 09 24 punktas tokią galimybę numato. Daugeliu atvejų valstybinės reikšmės kelių (krašto ir rajono) juostoje nėra įmanoma tinklus pakloti nepažeidžiant važiuojamosios kelio dalies.

5. Taisyklių BT ITK 09 **54 punktas:**

Jeigu teritorijų planavimo dokumentų rengimo metu, o jei jie nerengiami – techninio projekto rengimo metu paaiškėja, kad, laikantis šių taisyklių nuostatų, inžineriniai tinklai neišvengiamai patenka į kelio juostos zoną, tarp kelio valdytojo ir inžinerinių tinklų savininko turi būti sudaroma sutartis. Sutartis turi būti sudaryta prieš šiame punkte paminėtų dokumentų atitikties išduotoms projektavimo sąlygoms vertinimą.

Tipinės sutarties 1 punktas:

Šia Sutartimi Kelio valdytojas suteikia teisę Tinklo valdytojui savo lėšomis, prisiimant riziką bei atsakomybę šioje Sutartyje nustatyta tvarka ir laikantis Automobilių kelių juostos naudojimo inžineriniams tinklams kloti bendrųjų taisyklių BT ITK 09, patvirtintų Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos generalinio direktoriaus 2009 m. spalio 27 d. įsakymu Nr. V-329 „Dėl Automobilių kelių juostos naudojimo inžineriniams tinklams kloti bendrųjų taisyklių BT ITK 09 patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), reikalavimų atlikti Darbus Objekte.

Kiekvienas Tinklo savininkas ir Kelio valdytojas pasirašo minėtą sutartį, kuria suteikiama teisė atlikti tinklų klojimo darbus valstybinės reikšmės kelių juostoje. Tačiau, šios sutarties nuostato Kelių direkcija ne visą laiką laikosi.

6. Žemės sklypo naudojimo būdas.

Pagal Žemės įstatymo 29 straipsnio 1 dalies 7 punktą susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos priskiriamos kitos paskirties žemei. Žemės sklypų, valstybinės reikšmės keliams, naudojimo būdas – susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos. Toks žemės sklypo naudojimo būdas įrašomas Nekilnojamojo turto registre. Žemės naudojimo būdų turinio apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ir aplinkos ministrų 2005-01-20 įsakymu Nr. 3D-37/D1-40, nurodoma, kad tokio naudojimo būdo sklypai skirti susisiekimo komunikacijoms, inžineriniams tinklams ir vandenvietėms (aprašo 1 lentelės, 22 eilutė). Automobilių kelių direkcija, apribodama veiklą ir neleisdama kloti inžinerinių tinklų, susisiekimo ir inžinerinių tinklų koridorių teritorijos naudojimo būdo sklypuose, pažeidžia Lietuvos Respublikos žemės įstatymo nuostatas, kadangi riboja inžinerinių tinklų statytojų teises žemę naudoti pagal tiesioginę paskirtį – inžinerinių tinklų koridoriams.

Projektų rengimo metu, negaunant Automobilų kelių direkcijos pritarimo, projektuotojai yra priversti savo projektiniais sprendimais pažeisti privačios nuosavybės neliečiamumo principą ir derinti projektus su privačiais savininkais, kas ne visada pavyksta, ir kai kuriais atvejais tenka atsisakyti dalies suplanuotos inžinerinės infrastruktūros plėtros. Tuomet gyventojai netenka galimybės naudotis centralizuotais vandentiekio, nuotekų ir kitais tinklais, toliau teršiama gamta, stringa Europos Sąjungos finansuojamų projektų įgyvendinimas.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, prašome užtikrinti, kad formuluojant technines sąlygas inžinerinių tinklų projektavimui valstybinės reikšmės krašto ir rajono kelių juostuose, bei derinant parengtus projektinius sprendinius, būtų vadovaujama ne tik Automobilų kelių juostos naudojimo inžineriniams tinklams kloti bendrosiomis taisyklėmis BT ITK 09 bei KTR 1.01:2008, bet ir kitais LR teisės aktais bei įstatymais, sudarant galimybę Lietuvos miestelių gatvėse (krašto ir rajono kelių juostose bei važiuojamoje dalyje) projektuoti ir statyti inžinerinius vandentiekio, buitinių ir paviršinių nuotekų tinklus.

Taip pat, prašome optimizuoti projektų derinimo tvarką nurodytą – <https://lakd.lrv.lt/uploads/lakd/documents/files/Paslaugos/Administracines/prisijungimas1.pdf>. Pagal šią tvarką atsakymas į prašymą derinti projektinius sprendinius yra parengiamas per 20 darbo dienų nuo jo gavimo Kelių direkcijoje, tai yra per 28 kalendorinės dienos arba beveik mėnesį. Gavus derinančios institucijos (Kelių direkcijos) pastabas ir pataisius projektą, derinimo procedūros vėl užtrunka 20 darbo dienų. Tai turi didelę įtaką bendrai projektavimo darbų trukmei.

Tikimės konstruktyvaus ir dalykiško bendradarbiavimo.

LVTA prezidentas



Bronius Miežutavičius

LPJA vykdomasis direktorius



Marius Vaivada

LEEA prezidentas



Kęstutis Jauniškis.